

Inhoud

Inleiding

Samenvatting en voortgang bevindingen 2022

- [Software wijzigingsbeheer](#)
- [IV-portfoliomanagement](#)
- [Scriptbeheer](#)
- [Beheersing grote geldstromen](#)
- [Inkoopbeheer](#)

Nieuwe ontwikkelingen en andere onderwerpen

- [Versnellen herstel Toeslagen](#)
- [Herverzekering
leverancierskredieten](#)
- [Implementatie Mijn Schatkist](#)
- [Contractbeheer en
prestatieverklaringen](#)
- [Controlfunctie](#)
- [Herstel- en veerkrachtplan](#)

Bijlage: Verantwoording interim auditrapport

Auditdienst Rijk
Ministerie van Financiën

Interim-auditrapport 2023

Ministerie van Financiën en Nationale Schuld (IX)

Inhoud

Inleiding

Samenvatting en voortgang bevindingen 2022

- [Software wijzigingsbeheer](#)
- [IV-portfoliomanagement](#)
- [Scriptbeheer](#)
- [Beheersing grote geldstromen](#)
- [Inkoopbeheer](#)

Nieuwe ontwikkelingen en andere onderwerpen

- [Versnellen herstel Toeslagen](#)
- [Herverzekering
leverancierskredieten](#)
- [Implementatie Mijn Schatkist](#)
- [Contractbeheer en
prestatieverklaringen](#)
- [Controlfunctie](#)
- [Herstel- en veerkrachtplan](#)

Biilage: Verantwoording interim auditrapport

Colofon

Titel: Interim-auditrapport 2023
Ministerie van Financiën en Nationale
Schuld (IX)

Datum: 26 oktober 2023

Kenmerk: 2023-0000235317

Inlichtingen: Auditdienst Rijk
Korte Voorhout 7
2511 CW Den Haag

Inhoud

Inleiding

Samenvatting en voortgang bevindingen 2022

- [Software wijzigingsbeheer](#)
- [IV-portfoliomanagement](#)
- [Scriptbeheer](#)
- [Beheersing grote geldstromen](#)
- [Inkoopbeheer](#)

Nieuwe ontwikkelingen en andere onderwerpen

- [Versnellen herstel Toeslagen](#)
- [Herverzekering leverancierskredieten](#)
- [Implementatie Mijn Schatkist](#)
- [Contractbeheer en prestatieverklaringen](#)
- [Controlfunctie](#)
- [Herstel- en veerkrachtplan](#)

Bijlage: Verantwoording interim auditrapport

Inleiding

In dit interim-rapport beschrijven wij de stand van zaken van beheerbevindingen in het kader van onze wettelijke taak over de eerste maanden van 2023 bij het ministerie van Financiën. Ook signaleren we ontwikkelingen en risico's waar we uw aandacht voor vragen.

Over 2022 hebben we vijf bevindingen over het beheer gerapporteerd. Drie bevindingen zijn IT-gerelateerd en hebben betrekking op het software wijzigingsbeheer bij de Belastingdienst, het IV-portfolioproces voor Belastingdienst, Douane en Toeslagen en het scriptbeheer bij de Belastingdienst en Douane. De andere twee bevindingen hebben betrekking op de beheersing van de grote geldstromen bij Douane en het inkoopbeheer bij Belastingdienst, Douane en Toeslagen.

In het onderdeel *Nieuwe ontwikkelingen en andere onderwerpen* vermelden wij de belangrijkste ontwikkelingen die kunnen leiden tot nieuwe beheerbevindingen vanuit onze wettelijke controletaak. Ook gaan we in op overige onderwerpen die van belang zijn voor een goede bedrijfsvoering.

Samenvatting bevindingen 2022

Bevinding	Verantwoordelijk organisatieonderdeel	2020	2021	2022
Software wijzigingsbeheer	DG Belastingdienst	■	■	■
IV-portfoliomanagement	SG-cluster, DG Fiscale Zaken, DG Belastingdienst, DG Douane, DG Toeslagen	■	■	●
Scriptbeheer	DG Belastingdienst, DG Douane	■	■	●
Beheersing grote geldstromen	DG Douane			■
Inkoopbeheer	DG Belastingdienst, DG Douane, DG Toeslagen			●

● Licht ■ Gemiddeld ▲ Ernstig ✓ Opgelost

Inhoud

[Inleiding](#)

[Samenvatting en voortgang](#)

[bevindingen 2022](#)

- [Software wijzigingsbeheer](#)
- [IV-portfoliomanagement](#)
- [Scriptbeheer](#)
- [Beheersing grote geldstromen](#)
- [Inkoopbeheer](#)

[Nieuwe ontwikkelingen en andere onderwerpen](#)

- [Versnellen herstel Toeslagen](#)
- [Herverzekering leverancierskredieten](#)
- [Implementatie Mijn Schatkist](#)
- [Contractbeheer en prestatieverklaringen](#)
- [Controlfunctie](#)
- [Herstel- en veerkrachtplan](#)

[Bijlage: Verantwoording interim auditrapport](#)

Voortgang bevindingen 2022

Software wijzigingsbeheer

Verbeteringen geconstateerd voor de aantoonbaarheid van het testproces. Punt van aandacht is het maken van afspraken voor de aantoonbaarheid van het geautomatiseerd testen.

IV-portfoliomanagement

Op strategisch, tactisch en operationeel niveau zien wij de PDCA-cyclus en elementen als risicomanagement, herijking en prioritering, stakeholder- en informatiemanagement steeds duidelijker terugkomen in het IV-portfoliomanagementproces.

Scriptbeheer

Proces voor het beheerst gebruik van scripts is in opzet toereikend, maar wordt in de praktijk nog niet altijd (aantoonbaar) toegepast.

Beheersing grote geldstromen

Douane heeft een plan opgesteld om de interne beheersing grote geldstromen te verbeteren.

Wij hebben een significante tekortkoming in de interne beheersing op het betaalproces grote geldstromen vastgesteld.

Inkoopbeheer

Verbetermaatregelen worden getroffen. De effecten van deze maatregelen zullen naar verwachting in het tweede halfjaar zichtbaar worden in de controle.

Inhoud

Inleiding

Samenvatting en voortgang bevindingen 2022

- [Software wijzigingsbeheer](#)
- [IV-portfoliomanagement](#)
- [Scriptbeheer](#)
- [Beheersing grote geldstromen](#)

• [Inkoopbeheer](#)

Nieuwe ontwikkelingen en andere onderwerpen

- [Versnellen herstel Toeslagen](#)
- [Herverzekering leverancierskredieten](#)
- [Implementatie Mijn Schatkist](#)
- [Contractbeheer en prestatieverklaringen](#)
- [Controlfunctie](#)
- [Herstel- en veerkrachtplan](#)

Bijlage: Verantwoording interim auditrapport

Software wijzigingsbeheer

DG Belastingdienst

Software wijzigingsbeheer heeft tot doel om wijzigingen binnen het traject van applicatieontwikkeling op een beheerste en geautoriseerde wijze te laten verlopen, zodat voorkomen wordt dat de doorgevoerde wijzigingen productieverstoringen veroorzaken. Hiervoor zijn toereikende procedures opgesteld die een succesvolle prioritering, goedkeuring, planning, testproces en uitvoering van wijzigingen in IT-systemen kunnen garanderen.

Uit ons onderzoek over 2022, voor de applicaties relevant voor de jaarverantwoording, is gebleken dat het voorkomt dat het testproces wordt overgeslagen, dat belangrijke bewijsvoering van testen niet wordt opgeslagen en dat niet altijd wordt gewerkt volgens de procedures met gevolgen voor de aantoonbaarheid. Uit ons onderzoek over de eerste vijf maanden van 2023, wat nog niet geheel is afgerond, blijkt dat de aantoonbaarheid van het wijzigingsbeheer is verbeterd. Daarnaast hebben wij vastgesteld dat voor een applicatie waar vorig jaar het testproces werd overgeslagen dit nu wel goed wordt doorlopen.

Wij hebben ook geconstateerd dat steeds meer geautomatiseerd getest wordt. Dit is op zich een goede ontwikkeling omdat dit zorgt voor het uniformeren en het geautomatiseerd afdwingen van het testproces. De aantoonbaarheid is een aandachtspunt. De huidige richtlijnen voor de (minimale) vastlegging van het testproces sluiten nu nog niet goed aan bij geautomatiseerd testen.

Voor de applicaties waarbij (gedeeltelijk) sprake is van geautomatiseerd testen zijn wij in gesprek met de bouwteams om na te gaan of het achteraf nog mogelijk is om aan te tonen dat het testproces goed is doorlopen.

De Belastingdienst werkt toe naar een meer uniforme werkwijze als het gaat om vastleggen van (test)documentatie. Dit is een lastig traject aangezien sprake is van een diversiteit aan ontwikkelmethodieken die worden gevolgd door verschillende bouwteams. Ten aanzien van de minimale vastlegging voor geautomatiseerd testen zijn wij in goed overleg met de Belastingdienst.

Inhoud

[Inleiding](#)

[Samenvatting en voortgang bevindingen 2022](#)

- [Software wijzigingsbeheer](#)
- [IV-portfoliomanagement](#)
- [Scriptbeheer](#)
- [Beheersing grote geldstromen](#)
- [Inkoopbeheer](#)

[Nieuwe ontwikkelingen en andere onderwerpen](#)

- [Versnellen herstel Toeslagen](#)
- [Herverzekering leverancierskredieten](#)
- [Implementatie Mijn Schatkist](#)
- [Contractbeheer en prestatieverklaringen](#)
- [Controlfunctie](#)
- [Herstel- en veerkrachtplan](#)

[Bijlage: Verantwoording interim auditrapport](#)

IV-portfoliomanagement

SG-cluster, DG Fiscale zaken, DG Belastingdienst, DG Douane, DG Toeslagen

Inhoud

Inleiding

Samenvatting en voortgang

bevindingen 2022

- [Software wijzigingsbeheer](#)
- [IV-portfoliomanagement](#)
- [Scriptbeheer](#)
- [Beheersing grote geldstromen](#)
- [Inkoopbeheer](#)

Nieuwe ontwikkelingen en andere onderwerpen

- [Versnellen herstel Toeslagen](#)
- [Herverzekering leverancierskredieten](#)
- [Implementatie Mijn Schatkist](#)
- [Contractbeheer en prestatieverklaringen](#)
- [Controlfunctie](#)
- [Herstel- en veerkrachtplan](#)

Bijlage: Verantwoording

interim auditrapport

Ultimo 2022 is gestart met een meerjarig portfolio (MJP) ten behoeve van het IV-portfoliomanagementproces. Het IV-portfoliomanagementproces is gericht op het prioriteren van het ontwikkelen en onderhouden van IT-faciliteiten, rekening houdend met wetgeving, beheer en onderhoud, modernisering en vernieuwing. Om de dienstverlening op peil te houden is het van belang dat het IT-landschap voldoende wendbaar en weerbaar is en blijft aansluiten bij de strategische doelstellingen van de organisatie.

In 2022 hebben wij de opzet van het IV-portfoliomanagementproces toereikend bevonden. In 2023 is het MJP inmiddels twee keer geactualiseerd. Voor het vaststellen van de werking hebben wij het totstandkomingsproces van de herijkingen bij de Belastingdienst beoordeeld. Hierbij hebben wij vastgesteld dat er voldoende zicht is op het IT-portfolio, dat de risico's en de beschikbare IT-capaciteit tegen elkaar worden afgezet en dat de gemaakte prioriteringen en keuzes op een logische en navolgbare wijze worden gemaakt.

Op strategisch, tactisch en operationeel niveau zien wij de PDCA-cyclus en elementen als risicomanagement, herijking en prioritering, stakeholder- en informatiemanagement duidelijk terugkomen in het IV-portfoliomanagementproces. Dit is noodzakelijk om het proces verder en blijvend te optimaliseren. Het onderzoek naar de werking van het IV-portfoliomanagement vervolgen wij de komende maanden, waarbij we ook aandacht zullen besteden aan het totstandkomingsproces bij Douane en Toeslagen.

Daar waar de afgelopen twee MJP's vooral via onderlinge afstemming tot stand zijn gekomen, zien wij dat er wordt ingezet op portfoliotooling om het besluitvormingsproces voor te bereiden en te onderbouwen. Dit vinden wij een goede ontwikkeling, omdat hiermee het proces en de keuzes die gemaakt worden nog beter onderbouwd en navolgbaar kunnen worden gemaakt.

Binnen het IT-portfolio zijn continuïteitsrisico's onderkend voor het heffen en innen van belastingen die te maken hebben met verouderde technologie. Voor 2023 hebben wij verdiepend onderzoek gepland naar de wijze hoe de Belastingdienst de continuïteitsrisico's voor de inkomensheffing, loonheffingen, de omzetbelasting en het inningsproces beheerst.

Inhoud

Inleiding

Samenvatting en voortgang bevindingen 2022

- [Software wijzigingsbeheer](#)
- [IV-portfoliomanagement](#)
- [Scriptbeheer](#)
- [Beheersing grote geldstromen](#)
- [Inkoopbeheer](#)

Nieuwe ontwikkelingen en andere onderwerpen

- [Versnellen herstel Toeslagen](#)
- [Herverzekering leverancierskredieten](#)
- [Implementatie Mijn Schatkist](#)
- [Contractbeheer en prestatieverklaringen](#)
- [Controlfunctie](#)
- [Herstel- en veerkrachtplan](#)

Bijlage: Verantwoording interim auditrapport

Scriptbeheer

DG Belastingdienst, DG Douane

Wij hebben eerder vastgesteld dat de Belastingdienst en Douane veel gebruik maken van scripts. Voorbeelden van scriptgebruik zijn het ophalen van gegevens uit applicaties en het aanpassen van gegevens in de database. Het gebruik van scripts brengt ook risico's met zich mee. De gevolgen hiervan kunnen zijn: ongecontroleerde aanpassingen in de database (SQL-injectie), verkeerde aanpassingen in de IT-functionaliteit (herstelscript) en onbetrouwbare managementinformatie. Scriptbeheer is belangrijk om deze risico's zoveel mogelijk te mitigeren.

In 2022 heeft de Belastingdienst voor het scriptbeheer een procedurebeschrijving opgesteld waaraan Douane zich ook heeft geconformeerd. Wij hebben deze procedure als toereikend beoordeeld. Uit ons onderzoek over 2022 bleek echter dat de procedure nog niet volledig werd toegepast door de functioneel beheerteams. Dit blijkt ook uit ons onderzoek over de eerste vijf maanden van 2023. Bij de Belastingdienst kan in circa 1/3e van de in onze deelwaarneming onderzochte gevallen niet worden aangetoond dat de scripts voorafgaand aan het in gebruik nemen zijn gecontroleerd of goedgekeurd en ontbreekt in enkele gevallen de terugkoppeling van het testen in de applicatie waarin de wijzigingen worden geregistreerd. Bij Douane kan voor alle onderzochte gevallen niet worden aangetoond dat de scripts onder functiescheiding zijn aangemaakt en ontbreekt in de meeste gevallen relevante testdocumentatie.

Dat betekent dat scripts mogelijk in gebruik zijn genomen zonder dat deze vooraf zijn getest, gecontroleerd en goedgekeurd. Hiermee is de werking van de procedure nog onvoldoende aangetoond.

Om de schaarse IT-capaciteit effectief en efficiënt in te zetten adviseren wij om de procedure voor scriptbeheer alleen toe te passen voor risicovolle scripts. Hiervoor is het nodig om de registratie van scripts te verbeteren en de scripts te classificeren naar risico. Een goede registratie van scripts helpt ook bij het achterhalen van oorzaken van eventuele (kritieke) problemen die het gevolg zijn van scriptgebruik, zodat deze snel kunnen worden opgelost. Wij adviseren om voor de registratie en classificatie van scripts te werken met scriptdefinities.

Beheersing grote geldstromen

DG Douane

Inhoud

Inleiding

Samenvatting en voortgang bevindingen 2022

- [Software wijzigingsbeheer](#)
- [IV-portfoliomanagement](#)
- [Scriptbeheer](#)
- [Beheersing grote geldstromen](#)
- [Inkoopbeheer](#)

Nieuwe ontwikkelingen en andere onderwerpen

- [Versnellen herstel Toeslagen](#)
- [Herverzekering leverancierskredieten](#)
- [Implementatie Mijn Schatkist](#)
- [Contractbeheer en prestatieverklaringen](#)
- [Controlfunctie](#)
- [Herstel- en veerkrachtplan](#)

Bijlage: Verantwoording interim auditrapport

De interne beheersing op de grote geldstromen (accijnzen en douanerechten) is een verantwoordelijkheid van zowel de eerste (regio's) als de tweede (directie F&C) lijn binnen Douane. In 2022 hebben wij gerapporteerd dat de inrichting en het daaruit voortvloeiende samenspel tussen de eerste en tweede lijn ontbreekt. Douane beschouwt de verbetering van de interne beheersing van de grote geldstromen als een speerpunt. Daarom vindt Douane het belangrijk deze verbetering langs een realistisch tijdpad en met een gestructureerde aanpak te volbrengen. Dit heeft geleid tot een verbeterplan Interne beheersing grote geldstroom Operaties.

Het verbeterplan van Operaties bestaat uit drie actielijnen: het oplossen van ADR-onzekerheden, het beschrijven van de grote geldstromen en het prioriteren in bestaande verbetermaatregelen. Langs deze actielijnen heeft Douane prioritering aangebracht in verbetermaatregelen. Dit verbeterplan wordt uitgevoerd vanuit een projectorganisatie in nauwe samenwerking met de regio's. Een tweede verbeterplan voor de inrichting van de tweede lijn is onderhanden. Het is evident dat samenhang tussen beide plannen noodzakelijk is voor een effectieve beheersing.

Wij vinden het een goede ontwikkeling dat Douane een verbeterplan heeft opgesteld en zijn positief over de aandacht voor leren en gedrag in de veranderopgave.

We zien wel ruimte voor een nadere verdiepings- en concretiseringslag en geven de volgende aandachtspunten mee:

- Concretiseer belangrijke elementen in de projectorganisatie zoals een eenduidig escalatiemechanisme, afspraken rondom decharge en de inrichting van een Quality Assurance rol;
- Wij benadrukken dat een realistisch tijdpad belangrijk is om een organisatiebrede verandering teweeg te brengen. De huidige geschetste ambitie van eind 2024 oogt optimistisch, mede gelet op het verloop van de eerdere verandertrajecten.

Significante tekortkoming interne beheersing betaalproces grote geldstromen

Douane betaalt op jaarbasis tussen de €500 miljoen en €1 miljard uit. Dit zijn veelal wettelijke teruggaveverzoeken en terugbetalingen voortvloeiend uit bezwaar- en beroepsprocedures. Bij de controle van het betaalproces is een significante tekortkoming in de interne beheersing vastgesteld als gevolg van het ontbreken van voldoende functiescheiding en interne controle. Het risico bestaat dat Douane betalingen op een verkeerde bankrekening uitbetaalt. Volgend uit de geconstateerde tekortkoming is Douane direct een onderzoek gestart en heeft verbetermaatregelen beschreven om het risico te mitigeren binnen het huidige proces. Douane is voornemens om op korte termijn het 4-ogen principe verder uit te bereiden. Wij gaan nog onderzoek verrichten om de implementatie en effectiviteit van de beschreven verbetermaatregelen te beoordelen. Voor de langere termijn is Douane voornemens om een gestructureerde en integrale aanpak te hanteren, waarbij normenkader, risicoanalyse en beheersmaatregelen uitgewerkt moeten worden.

Inhoud

Inleiding

Samenvatting en voortgang bevindingen 2022

- [Software wijzigingsbeheer](#)
- [IV-portfoliomanagement](#)
- [Scriptbeheer](#)
- [Beheersing grote geldstromen](#)
- [Inkoopbeheer](#)

Nieuwe ontwikkelingen en andere onderwerpen

- [Versnellen herstel Toeslagen](#)
- [Herverzekering leverancierskredieten](#)
- [Implementatie Mijn Schatkist](#)
- [Contractbeheer en prestatieverklaringen](#)
- [Controlfunctie](#)
- [Herstel- en veerkrachtplan](#)

Bijlage: Verantwoording interim auditrapport

Inkoopbeheer

DG Belastingdienst, DG Douane, DG Toeslagen

Bij ons onderzoek naar inkoopbeheer toetsen wij of raamovereenkomsten en nadere overeenkomsten, mede op basis van de Europese aanbestedingsregels en contractuele afspraken, rechtmatig tot stand zijn gekomen en beoordelen wij de uitvoering van het bestelproces. Wanneer het niet mogelijk is de Europese aanbestedingsregels te volgen kan dit worden vastgelegd in een waiver. Over 2022 is het aantal en de financiële omvang van de verstrekte waivers toegenomen en bij het bestelproces bleek dat met name de procedures rondom het uitvoeren van contractueel verplichte minicompetities nog niet goed worden nageleefd.

Een extern bureau heeft in 2023 bij de Belastingdienst onderzocht hoe onrechtmatige inkoop kan worden verminderd. Tijdens het onderzoek is de Belastingdienst al gestart met de implementatie van een aantal maatregelen. Voor het beter naleven van de procedures voor het uitvoeren van minicompetities bij inhuur heeft de Belastingdienst een generiek inhuurproces opgezet. Met sturing vanuit de stuurgroep Inkoop werkt de Belastingdienst verder aan het verbeteren van het inkoopproces.

Douane heeft voor het beter naleven van de procedures voor het uitvoeren van minicompetities bij inhuur een centrale inhuurdesk opgezet. Dit proces is begin 2023 geïmplementeerd voor het inhuurproces externen en per juni 2023 voor de inhuur uitzendkrachten. Verder heeft Douane in mei van dit jaar een verbeterplan voor de inkoopfunctie gepresenteerd.

Bij Toeslagen zijn met name de procedures rondom het uitvoeren van contractueel verplichte minicompetities en het verlengen van inhuurcontracten belangrijk vanwege de grote afhankelijkheid van inhuur. Er is nog geen centrale en uniforme procedure voor het vastleggen van minicompetities. Wel zien wij dat er diverse verbetermaatregelen zijn opgestart voor het inhuurproces, het verplichtingenbeheer en de prestatieverklaringen.

Wij volgen bij ons onderzoek de ontwikkeling van deze acties. Aan de hand van de uitkomsten van onze controlewerkzaamheden over 2023 zullen wij vaststellen of deze maatregelen leiden tot minder rechtmatigheidsafwijkingen.

Inhoud

Inleiding

Samenvatting en voortgang bevindingen 2022

- [Software wijzigingsbeheer](#)
- [IV-portfoliomanagement](#)
- [Scriptbeheer](#)
- [Beheersing grote geldstromen](#)
- [Inkoopbeheer](#)

Nieuwe ontwikkelingen en andere onderwerpen

- [Versnellen herstel Toeslagen](#)
- [Herverzekering leverancierskredieten](#)
- [Implementatie Mijn Schatkist](#)
- [Contractbeheer en prestatieverklaringen](#)
- [Controlfunctie](#)
- [Herstel- en veerkrachtplan](#)

Bijlage: Verantwoording interim auditrapport

Nieuwe ontwikkelingen en andere onderwerpen

In dit onderdeel vermelden wij de belangrijke ontwikkelingen die kunnen leiden tot nieuwe beheerbevindingen vanuit onze wettelijke controletaak, zonder volledig te willen zijn. Ook gaan we in op andere onderwerpen die van belang zijn voor een goede bedrijfsvoering.

Wij vragen aandacht voor:

- de versnellingsoperatie voor het herstel van toeslagen waarvoor recent een pilot is gestart;
- de vertraging in het afrekenen van de voorschotten van de coronaregeling herverzekering leverancierskredieten;
- de implementatie van de applicatie Mijn Schatkist waarmee het schatkistbankieren wordt gedigitaliseerd; en
- het contractbeheer en de prestatieverklaringen bij het SG-cluster.

Ook gaan wij in op de invulling van de controlfunctie en de rijksbrede rol van de Generale Thesaurie bij het herstel- en veerkrachtplan.

Over de opvolging van onder meer het beleid ter voorkoming van misbruik en oneigenlijk gebruik (M&O-beleid), de naleving van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) en de voortgang op het gebied van informatiebeveiliging rapporteren wij in het auditrapport 2023 wat medio maart 2024 wordt uitgebracht.

Versnellen herstel Toeslagen (1/2)

DG Herstel, DG Toeslagen

Uitvoeringsorganisatie Herstel Toeslagen (UHT) is in 2020 opgericht om schade aan gedupeerde ouders te vergoeden. Dat gebeurt op basis van de Wet hersteloperatie toeslagen en de wet aanvullende regelingen hersteloperatie toeslagen (Wht). Momenteel kunnen ouders, die vinden dat de vergoedingen uit de eerste toets en integrale beoordeling niet voldoende is, op basis van de Wht een vergoeding voor de werkelijke schade aanvragen bij de Commissie Werkelijke Schade (CWS).

In een Kamerbrief van 23 juni 2023 is uiteengezet dat het kabinet wil dat ouders voor wie de vergoedingen uit de eerste toets en de integrale beoordeling niet voldoende zijn, onder andere kunnen kiezen voor een privaatrechtelijke route waarbij de schadevergoeding wordt berekend met behulp van een grofmazig forfaitair kader en wordt afgesloten met een vaststellingsovereenkomst. Dit is verder uitgewerkt in de Kamerbrief van 28 september 2023. In deze Kamerbrief staat onder andere dat de eisen voor het aannemelijk maken van causaliteit zijn verlaagd ten opzichte van de maatwerkroute via de CWS: het verhaal van de ouder staat centraal en alleen waar nodig wordt een nadere onderbouwing gevraagd. Op 28 september is gestart met een pilot. Daarbij wordt stapsgewijs opgeschaald om in de komende maanden 300 tot 1000 ouders de gelegenheid te bieden hieraan deel te nemen.

Interim-auditrapport 2023 ministerie van Financiën en Nationale Schuld (IX)

Afhankelijk van de ervaringen, de evaluatie van de pilot en de beschikbare capaciteit is het streven van het kabinet om de alternatieve route begin volgend jaar open te stellen voor alle ouders. Er is nu nog geen goede inschatting te maken van de budgettaire gevolgen. Na de pilot wordt bezien of budgettaire bijstelling moet plaatsvinden.

Doorkruisingsrisico

Wanneer de overheid privaatrechtelijke overeenkomsten afsluit moet gewaakt worden dat deze geen publiekrechtelijke regeling (in dit geval opgenomen in de Wht) doorkruist. Doorkruisingsrisico's ontstaan bijvoorbeeld als de mate van rechtsbescherming bij de privaatrechtelijke route of het gehanteerde schadekader afwijkt van de bestaande regelingen en werkwijze van de CWS.

Toeslagen onderkent het risico dat toepassen van verschillende schadekaders onder andere kan leiden tot verschillen in behandeling tussen gedupeerden en tot overcompensatie (schade is anders opgebouwd, aannemelijkheid wordt sneller aanvaard). Op basis van de tot nu toe ontvangen onderbouwing voor de privaatrechtelijke maatregelen houden wij vooralsnog rekening met een onzekerheid rond de comptabele rechtmatigheid hiervan.

Inhoud

Inleiding

Samenvatting en voortgang bevindingen 2022

- [Software wijzigingsbeheer](#)
- [IV-portfoliomanagement](#)
- [Scriptbeheer](#)
- [Beheersing grote geldstromen](#)
- [Inkoopbeheer](#)

Nieuwe ontwikkelingen en andere onderwerpen

- [Versnellen herstel Toeslagen](#)
- [Herverzekering leverancierskredieten](#)
- [Implementatie Mijn Schatkist](#)
- [Contractbeheer en prestatieverklaringen](#)
- [Controlfunctie](#)
- [Herstel- en veerkrachtplan](#)

Bijlage: Verantwoording interim auditrapport

Inhoud

Inleiding

Samenvatting en voortgang bevindingen 2022

- [Software wijzigingsbeheer](#)
- [IV-portfoliomanagement](#)
- [Scriptbeheer](#)
- [Beheersing grote geldstromen](#)
- [Inkoopbeheer](#)

Nieuwe ontwikkelingen en andere onderwerpen

- [Versnellen herstel Toeslagen](#)
- [Herverzekering leverancierskredieten](#)
- [Implementatie Mijn Schatkist](#)
- [Contractbeheer en prestatieverklaringen](#)
- [Controloffunctie](#)
- [Herstel- en veerkrachtplan](#)

Bijlage: Verantwoording interim auditrapport

Versnellen herstel Toeslagen (2/2)

DG Herstel, DG Toeslagen

13

Uitvoeringsrisico's

De privaatrechtelijke maatregelen worden uitgevoerd onder regie van Stichting Gelijkwaardig Herstel (SGH). Vaststelling en uitbetaling van de schadevergoeding vindt namens de minister plaats. In de Regeling financieel beheer van het Rijk zijn eisen gesteld aan het doen van betalingen.

In de beslisnota bij de Kamerbrief van 28 september 2023 is aangegeven dat het programma DG Herstelbeleid (DG Herstel) een controle zal uitvoeren waarbij wordt vastgesteld of het dossier compleet is met de benodigde onderbouwende stukken, of correct gesaldeerd is met een eerder uitgekeerde vergoeding in de Integrale Beoordeling en of de ouder voldoet aan de deelname-eisen. Ook zal DG Herstel een steekproef uitvoeren op een deel van de posten uit het schadekader die met informatie uit overheidssystemen gecheckt kunnen worden. De verwachting is dat uiteindelijk niet voor alle schadeposten een voldoende toetsbare onderbouwing voor schadevergoedingen wordt verkregen.

Wij bevelen aan om het proces zodanig in te richten dat waar mogelijk een onderbouwing voor schadevergoedingen wordt verkregen en dat adequate maatregelen op het gebied van misbruik en oneigenlijk gebruik uitgevoerd worden. Wij starten onze controlewerkzaamheden in het vierde kwartaal van dit jaar.

Verder wijzen wij op het risico dat als de ouder de rechtmatigheid van de privaatrechtelijke overeenkomst betwist en vast komt te staan dat de vaststellingsovereenkomst geen finale kwijting betreft, er een extra schakel in het afhandelingsproces ontstaat.

Inhoud

Inleiding

Samenvatting en voortgang bevindingen 2022

- [Software wijzigingsbeheer](#)
- [IV-portfoliomanagement](#)
- [Scriptbeheer](#)
- [Beheersing grote geldstromen](#)
- [Inkoopbeheer](#)

Nieuwe ontwikkelingen en andere onderwerpen

- [Versnellen herstel Toeslagen](#)
- [Herverzekering leverancierskredieten](#)
- [Implementatie Mijn Schatkist](#)
- [Contractbeheer en prestatieverklaringen](#)
- [Controlfunctie](#)
- [Herstel- en veerkrachtplan](#)

Bijlage: Verantwoording interim auditrapport

Herverzekering leverancierskredieten

Generale Thesaurie

Voor de periode van 1 januari 2020 tot en met 30 juni 2021 gold de garantieregeling herverzekering leverancierskredieten. De Staat heeft deze maatregel in de coronacrisis getroffen en de portefeuilles van zeven private verzekeraars herverzekerd.

De verzekeraars hebben een maandelijkse verantwoording ingediend van de aan deze portefeuilles gerelateerde uitgaven en ontvangsten. Het saldo is elke maand uitgekeerd respectievelijk ontvangen. Afgesproken is dat de verzekeraars per 31 mei 2022 een eindafrekening zouden indienen voor 2020. Per 30 september 2022 zouden de eindafrekeningen 2021 volgen. De Staat heeft een externe accountant ingehuurd die de eindafrekeningen onderzoekt.

Het ministerie is bezig met de beoordeling van de bevindingen van de externe accountant met betrekking tot het onderzoek van de eindafrekeningen 2020. In 2022 hebben wij de concept-rapporten van de externe accountant voor 6 van de 7 deelnemende verzekeraars ontvangen en met de beleidsdirectie besproken. Daarna hebben wij geen voortgang gezien in het afwikkelen van de eindafrekeningen.

Er zijn nog geen definitieve rapporten van bevindingen van de externe accountant beschikbaar. Door de geringe voortgang wordt de afwikkeling van deze coronaregeling vertraagd.

Inhoud

Inleiding

Samenvatting en voortgang bevindingen 2022

- [Software wijzigingsbeheer](#)
- [IV-portfoliomanagement](#)
- [Scriptbeheer](#)
- [Beheersing grote geldstromen](#)
- [Inkoopbeheer](#)

Nieuwe ontwikkelingen en andere onderwerpen

- [Versnellen herstel Toeslagen](#)
- [Herverzekering leverancierskredieten](#)
- [Implementatie Mijn Schatkist](#)
- [Contractbeheer en prestatieverklaringen](#)
- [Controlfunctie](#)
- [Herstel- en veerkrachtplan](#)

Bijlage: Verantwoording interim auditrapport

Implementatie Mijn Schatkist *DG Rijksbegroting*

Het ministerie van Financiën is sinds 2020 bezig om het proces van schatkistbankieren te digitaliseren, waarbij voor de deelnemers gebruik wordt gemaakt van eHerkenning. Een externe leverancier bouwt hiervoor de applicatie Mijn Schatkist. Onderdeel van dit project is de migratie van de bestaande gegevens uit de huidige applicatie (onder meer rekeningen-courant, leningen en deposito's van de deelnemers). De implementatie was oorspronkelijk in 2021 voorzien en heeft vertraging opgelopen. De verwachting is nu dat de applicatie op 6 november aanstaande live zal gaan.

Mede naar aanleiding van het BIT-advies van het Adviescollege ICT-toetsing heeft in juli 2022 een heroriëntatie op het project en de planning plaatsgevonden, waarbij prioritering is aangebracht en wordt gewerkt aan een minimum viable product. Een gedeelte van de functionaliteit voor de jaarovergang staat in een latere increment eind november gepland. De projectorganisatie treft verschillende maatregelen om te borgen dat dit increment tijdig voor jaareinde kan worden geïmplementeerd. De stuurgroep zal bij het go/no-go besluit over de livegang meewegen of dit voldoende getest is.

Naar verwachting zal de projectorganisatie tot begin 2024 blijven bestaan. Belangrijke afspraken met partijen zijn vastgelegd en er zijn stappen gezet om te komen tot een volledig ingerichte beheerorganisatie. Wij zijn gestart met ons onderzoek naar deze applicatie.

Contractbeheer en prestatieverklaringen

SG-cluster

In ons auditrapport 2022 hebben wij geadviseerd om het beheer van uitgaven en contracten op het beleidsdepartement te verbeteren door bijvoorbeeld het opstellen van duidelijke instructies, het formuleren van interne beheersingsmaatregelen en deze periodiek uit te voeren om vast te stellen dat conform de instructies wordt gewerkt.

Onze controle over de eerste zeven maanden van het jaar is nog onderhanden. Wij hebben nog geen eenduidig beeld van de ontwikkelingen rond het contractbeheer en de prestatieverklaringen.

Positief is dat de eerste stappen zijn gezet in het dynamiseren van de controlewerkzaamheden en dat wij in goed overleg zijn met de directie Bedrijfsvoering over onder meer het formaliseren van interne controlewerkzaamheden. We constateren wel dat het nog steeds moeite kost om de benodigde informatie te verzamelen en vragen uw blijvende aandacht hiervoor.

Inhoud

Inleiding

Samenvatting en voortgang bevindingen 2022

- [Software wijzigingsbeheer](#)
- [IV-portfoliomanagement](#)
- [Scriptbeheer](#)
- [Beheersing grote geldstromen](#)
- [Inkoopbeheer](#)

Nieuwe ontwikkelingen en andere onderwerpen

- [Versnellen herstel Toeslagen](#)
- [Herverzekering leverancierskredieten](#)
- [Implementatie Mijn Schatkist](#)
- [Contractbeheer en prestatieverklaringen](#)
- [Controlfunctie](#)
- [Herstel- en veerkrachtplan](#)

Bijlage: Verantwoording interim auditrapport

Controloffunctie SG-cluster

De directie FEZ vervult als concerncontroller de centrale controloffunctie binnen het ministerie van Financiën, met ondersteuning van de decentrale controllerfuncties bij de DG's. Een goed ontwikkeld stelsel van toezichts- en adviesrollen is van groot belang om aantoonbaar in control te zijn door risico's te kennen, risicobeheersingsmaatregelen te nemen en de werking en het effect daarvan periodiek vast te stellen.

In 2022 is het programma Toezicht en Advies Financieel Beheer gestart met als doel het opzetten, implementeren, borgen en continue doorontwikkelen van het toezicht op het financieel beheer. Vanuit een gezamenlijke risicoanalyse is een plan van aanpak opgesteld, waarna het programma is afgerond en overgedragen aan de lijn. Wij voeren een gevraagd onderzoek uit naar de door het programma opgeleverde producten en de invulling van de veranderaanpak van het programma met het oog op de acceptatie door de decentrale controllers.

In 2023 heeft de directie FEZ de eerste ervaringen opgedaan met tussentijds afsluiten, gericht op risicovolle onderdelen in de administraties, het corrigeren van onjuiste boekingen en het tijdig afstemmen van verslaggevingsvraagstukken. Een tweede tussentijdse afsluiting is momenteel onderhanden.

Coördinatie van het jaarverslagproces vindt plaats vanuit een begeleidingscommissie. Doel is om het jaarverslagtraject beter te stroomlijnen, onder meer door delen van de controle te dynamiseren. Door controlewerkzaamheden eerder in het jaar uit te voeren, wordt de druk op de jaarafsluiting verminderd. Ten opzichte van vorig jaar zien wij hier op onderdelen verbetering, maar het blijft de komende maanden nog wel aandacht vragen.

Inhoud

Inleiding

Samenvatting en voortgang bevindingen 2022

- [Software wijzigingsbeheer](#)
- [IV-portfoliomanagement](#)
- [Scriptbeheer](#)
- [Beheersing grote geldstromen](#)
- [Inkoopbeheer](#)

Nieuwe ontwikkelingen en andere onderwerpen

- [Versnellen herstel Toeslagen](#)
- [Herverzekering leverancierskredieten](#)
- [Implementatie Mijn Schatkist](#)
- [Contractbeheer en prestatieverklaringen](#)
- [Controloffunctie](#)
- [Herstel- en veerkrachtplan](#)

Bijlage: Verantwoording interim auditrapport

Herstel- en veerkrachtplan

Generale Thesaurie

Vorig jaar heeft de Raad van de Europese Unie het Nederlandse Herstel- en Veerkrachtplan (HVP) voor duurzaam economisch herstel goedgekeurd. Wij constateerden al eerder dat de departementen nog veel werk moesten verzetten om de eerste betaalaanvraag bij de Europese Commissie (EC) met succes te kunnen indienen.

Onze recente controles van de informatie die de departementen medio juni van dit jaar hebben aangeleverd, wijzen uit dat Nederland onvoldoende voortgang heeft geboekt om volgens plan in december 2023 in aanmerking te kunnen komen voor de eerste betaling (€ 1,3 miljard van het totaalbedrag van € 4,7 miljard). Hoewel departementen behoorlijk wat werk verrichten, leidt dit nog niet tot het niveau van oplevering van informatie dat vanuit de EC wordt gevraagd. Wij constateren het volgende:

- de opgeleverde HVP-procesbeschrijvingen van onder meer de risicoanalyses en de beheer- en controlemaatregelen zijn onvoldoende toegespitst op de afzonderlijke HVP-maatregelen;
- de vereiste informatie over eindbegunstigden en contractanten in het voorgeschreven centrale dataregister is nog onvoldoende beschikbaar. Hierdoor zijn er nog geen werkzaamheden uitgevoerd op het door de EU vereiste detailniveau om fraude, corruptie, dubbele financiering en belangenverstrengeling te voorkomen;
- er is alleen eenvoudige informatie omtrent het behalen van

mijlpalen aangeleverd, zoals afgesloten contracten. Kwantitatieve onderbouwingen van de mijlpalen ontbreken of zijn onvolledig. Ook is er nog geen aansluiting gemaakt op de administratie;

- de controles van de eerste en tweede lijn zijn onvoldoende zichtbaar uitgevoerd.

Inmiddels is het idee ontstaan het eerste betaalverzoek in 2024 in te dienen. Hierdoor ontstaat ruimte voor een nieuwe aanlevering, validatie en controle voor het eerste betaalverzoek. Zonder stevige aanvullende maatregelen is het echter onwaarschijnlijk dat de vereiste kwaliteit van de verantwoording en de bijbehorende onderbouwingen dan wél geleverd gaat worden. Eerdere pogingen om hieraan prioriteit te geven hebben immers weinig effect gehad.

Wij adviseren de situatie waarin onvoldoende tempo gemaakt wordt te doorbreken en te voorkomen dat de volgende aanlevering van informatie wederom ver beneden de maat scoort. Te denken valt aan het instellen van een regiefunctie – met een passende mix van centrale en departementale elementen - die niet alleen coördineert, maar ook beschikt over het mandaat, de doorzettingsmacht én de actieve medewerking van en binnen de betrokken departementen. Op deze wijze kan in een aantal maanden het best mogelijke resultaat geboekt worden.

Inhoud

[Inleiding](#)

[Samenvatting en voortgang bevindingen 2022](#)

- [Software wijzigingsbeheer](#)
- [IV-portfoliomanagement](#)
- [Scriptbeheer](#)
- [Beheersing grote geldstromen](#)
- [Inkoopbeheer](#)

[Nieuwe ontwikkelingen en andere onderwerpen](#)

- [Versnellen herstel Toeslagen](#)
- [Herverzekering leverancierskredieten](#)
- [Implementatie Mijn Schatkist](#)
- [Contractbeheer en prestatieverklaringen](#)
- [Controloffunctie](#)
- [Herstel- en veerkrachtplan](#)

[Bijlage: Verantwoording interim auditrapport](#)

Inhoud

Inleiding

Samenvatting en voortgang bevindingen 2022

- [Software wijzigingsbeheer](#)
- [IV-portfoliomanagement](#)
- [Scriptbeheer](#)
- [Beheersing grote geldstromen](#)
- [Inkoopbeheer](#)

Nieuwe ontwikkelingen en andere onderwerpen

- [Versnellen herstel Toeslagen](#)
- [Herverzekering
leverancierskredieten](#)
- [Implementatie Mijn Schatkist](#)
- [Contractbeheer en
prestatieverklaringen](#)
- [Controlfunctie](#)
- [Herstel- en veerkrachtplan](#)

Bijlage: Verantwoording interim auditrapport

Ondertekening

Plaats: Den Haag

Datum: 26 oktober 2023

Bijlage: Verantwoording interim auditrapport

In dit rapport doen wij tussentijds verslag van de belangrijkste uitkomsten van de werkzaamheden van onze wettelijke taak over de eerste maanden van 2023 voor begrotingshoofdstuk Financiën en Nationale Schuld (IX).

Wij verrichten deze werkzaamheden als interne auditdienst van het Rijk conform artikel 6 Besluit ADR. Daarbij wordt aangetekend dat onze onderzoeken zich in wisselende stadia van uitvoering bevinden. Onze interim-bevindingen geven geen volledig tussentijds beeld van de stand van zaken, maar zijn afhankelijk van de bij elk departement passende mix van procesgerichte en cijfermatige controles voor zover deze op dit moment zijn uitgevoerd en geëvalueerd. Onze definitieve bevindingen, die in maart 2024 worden gerapporteerd in het auditrapport 2023, kunnen daarom afwijken van onze tussentijdse uitkomsten.

In dit interim-auditrapport willen wij met name bevindingen en risico's signaleren die de aandacht behoeven zodat in 2023 nog maatregelen ter verbetering kunnen worden getroffen. Wij focussen ons daarbij op de bevindingen in het beheer. In dit interim-auditrapport melden we ook eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing die wij tot dusverre op basis van onze controlewerkzaamheden hebben geïdentificeerd.

Onze controle is gericht op het verstrekken van een oordeel bij de financiële overzichten over het gehele jaar 2023. Wij betrekken hierbij de interne beheersing die voor het opstellen van de financiële overzichten van belang is. Wij geven geen oordeel over de effectiviteit van de interne beheersing.

Doel en doelgroepen

Dit interim-rapport is opgesteld voor de minister, de staatssecretarissen en de Persoonsgegevens van het ministerie van Financiën en wordt tevens verstrekt aan de leden van het audit comité, de Persoonsgegevens en de Algemene Rekenkamer.

De ADR is de interne auditdienst van het Rijk. Dit rapport is primair bestemd voor het ministerie van Financiën.

Voor openbaarmaking van door de ADR aan de ministeries uitgebrachte rapporten gelden de voorschriften uit de Wet open overheid. De minister van Financiën stuurt elk halfjaar een overzicht naar de Tweede Kamer met de titels van door de ADR uitgebrachte rapporten.

De minister van Financiën heeft de collega-ministers verzocht om de interim-rapportages, zodra deze beschikbaar zijn, naar de vaste Kamercommissies te sturen. De ministers kunnen in hun aanbiedingsbrief aan de Kamer zo nodig een managementreactie geven op de interim-rapportage.

Inhoud

Inleiding

Samenvatting en voortgang

bevindingen 2022

- [Software wijzigingsbeheer](#)
- [IV-portfoliomanagement](#)
- [Scriptbeheer](#)
- [Beheersing grote geldstromen](#)
- [Inkoopbeheer](#)

Nieuwe ontwikkelingen en

andere onderwerpen

- [Versnellen herstel Toeslagen](#)
- [Herverzekering leverancierskredieten](#)
- [Implementatie Mijn Schatkist](#)
- [Contractbeheer en prestatieverklaringen](#)
- [Controlfunctie](#)
- [Herstel- en veerkrachtplan](#)

Bijlage: Verantwoording

interim auditrapport